

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา ในด้านนโยบายการจัดการประถมศึกษา โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณในภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารในสถานศึกษา ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา และครูจำนวน 14,983 คน นำมาสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage - sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 1,040 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ
 - ตอนที่ 2 สภาพระบบบริหารการประถมศึกษาเป็นแบบตรวจสอบรายการ
 - ตอนที่ 3 ปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษาเป็นแบบตรวจสอบรายการ
3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนกลับทางไปรษณีย์
4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 วุฒิสถที่สุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกกลุ่มคือ ผู้บริหารในสถานศึกษา ผู้บริหารนอกสถานศึกษา กลุ่มข้าราชการที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มครู มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด

1.2 ประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่ง ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในสถานศึกษามีประสบการณ์ระหว่าง 11-20 ปี ผู้บริหารนอกสถานศึกษา มีประสบการณ์ระหว่าง 11-20 ปี ผู้เกี่ยวข้องมีประสบการณ์ระหว่าง 21-30 ปี และกลุ่มครูมีประสบการณ์ระหว่าง 21-30 ปี เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์มากที่สุดระหว่าง 11-20 ปี

2. สภาพของระบบบริหารการประถมศึกษาในภาคกลาง

2.1 นโยบายการจัดการประถมศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีการกำหนดนโยบายโดยนํานโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติปรับมาใช้ตามความเหมาะสม มีคณะกรรมการการประถมศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย เรื่องที่กำหนดนโยบายการจัดการประถมศึกษาส่วนใหญ่มองว่า เป็นการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และการบริหารงบประมาณเป็นประเด็นรองลงมา ส่วนเรื่องที่กำหนดไว้ในนโยบายการจัดการประถมศึกษานั้นพบว่า เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาจะเป็นการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยใช้วิธีประชุมชี้แจงนโยบาย จัดทำเอกสารออกเผยแพร่ แจงนโยบายในวาระการประชุม เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการประถมศึกษาทราบ

การติดตามผลพบว่า มีการใช้ชีวิตให้หน่วยงานรายงานผลการปฏิบัติตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนดไว้แล้วนำมาประเมิน มีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ โดยเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารในโอกาสต่อ ๆ ไป

ปัญหาคํานนโยบายการจัดการประถมศึกษา

การจัดทํานโยบายการจัดการประถมศึกษาของจังหวัด ปัญหาที่ระบุไว้เป็นส่วนใหญ่มักคือ นโยบายไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจน ส่วนด้านการนํานโยบายไปปฏิบัติพบว่า มีปัญหาใน

ด้านนโยบายมีมากเกินไป นโยบายที่กำหนดไม่ชัดเจนจนยากจะปฏิบัติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชี้แจงนโยบายการจัดการประถมกับผู้เกี่ยวข้องไม่ต่อเนื่อง สภาพัฒนาการด้านการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายพบว่าขาดการติดต่อตามผลการปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่องและไม่มีการนำผลการประเมินการปฏิบัติตามนโยบายไปใช้

2.2 โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารในรูปของคณะกรรมการมีความเหมาะสมดีด้านองค์ประกอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดส่วนใหญ่ระบุว่ามีความเหมาะสมดี แต่มีเรื่องที่ต้องปรับปรุงที่ระบุไว้คือ แหล่งที่มาของคณะกรรมการควรมาจากหลายๆ อาชีพวิธีการได้มาของคณะกรรมการควรรักษาให้ทุกคนมีสิทธิเลือกผู้แทนครูในทุกระดับสำหรับการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมจังหวัด ตามพระราชบัญญัติการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว ส่วนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดพบว่า ปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วน โดยปฏิบัติน้อยหรือขาดการปฏิบัติในเรื่องของการกำหนดนโยบายการดำเนินงานให้สอดคล้องกับท้องถิ่นมากที่สุด และเรื่องการรักษาความเห็นชอบในการจัดตั้งบริหารรวมปรับปรุง เลิกล้ม โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน้อยที่สุดลักษณะการปฏิบัติราชการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปฏิบัติงานโดยรับมอบอำนาจจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นส่วนใหญ่นระดับโรงเรียนพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจสูงชันในเรื่องของการใช้เงินงบประมาณ และเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน

2.3 การบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีการวางแผนงานด้านวิชาการเป็นส่วนมาก มีผู้รับผิดชอบต่าง ๆ ในการวางแผนงานคือ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผน ส่วนวิธีการดำเนินการวางแผน ใช้ศึกษาจากแผนและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ วิเคราะห์จากปัญหาการประถมศึกษาของจังหวัด โดยให้ความสำคัญสูงสุดในเรื่องของหลักสูตรและการนำไปใช้ การจัด

การเรียนการสอน สำหรับหลักสูตรวิชาชีพหลักสูตรของกรมวิชาการ เป็นแนวทางการจัดการศึกษา และมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยจัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่นในกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ ด้านการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ได้ดำเนินการหลายวิธี เช่น จัดประชุมอบรม และสัมมนา ผลิตและเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ ประสานงานภายใน จังหวัดจัดทำกำหนดการสอนร่วมกัน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่ใช้วิธีต่าง ๆ เช่น จัดประกวดกิจกรรมดีเด่นประจำปี หนึ่งปีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์กิจกรรม เด่นๆ ให้หน่วยงานอื่นทราบ โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมอาหารกลางวันของนักเรียนมากที่สุด และกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยเป็นกิจกรรมรองลงมา สำหรับ เรื่องสื่อการเรียนการสอนได้มีการสนับสนุนการผลิตและจัดหา โดยจัดสรรงบประมาณในการ จัดซื้อ สนับสนุนการบริหารและเผยแพร่โดยการจัดประกวดสื่อการเรียนดีเด่นประจำปี ด้านการ นิเทศการศึกษา มีการวางแผนการจัดการนิเทศตลอดปี โดยใช้วิธีสังเกตการสอนเป็นส่วนใหญ่ สำหรับวิธีการนิเทศาชีวิธีสังเกตการสอนและวิธีอื่น ๆ เช่น การจัดอบรม การบริหารเอกสาร การให้คำปรึกษาหารือ ทั้งนี้ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในอย่างกว้างขวาง ส่วนการวัดผลและ ประเมินผลนั้นพบว่ามีการใช้วิธีประเมินคุณภาพการศึกษามากที่สุด และการจัดทำข้อมูลและสาร สนเทศทางวิชาการ การทำข้อสอบปลายภาคและปลายปี เป็นวิธีรองลงมาตามลำดับ

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่าในเรื่องหลักสูตรมีปัญหาที่บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยว กับหลักสูตรและให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่บุคลากรยังไม่ทั่วถึง สำหรับการจัดการ เรียนการสอนพบว่า การที่ไม่สามารถจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถเป็นปัญหามากที่สุด ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่า มีกิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายมากเกินไปและอีกประการหนึ่ง งบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมและบริการด้านสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอในขณะที่ การนิเทศมีปัญหาศึกษานิเทศก์ยังออกนิเทศน้อย และขาดการวางแผนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2.4 การบริหารบุคคล

จากผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีอำนาจและปฏิบัติ

ตามอำนาจในเรื่อง การพิจารณาให้ความดีชอบ การให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งผู้บริหาร เป็นส่วนใหญ่ อำนาจการตัดสินใจจะเป็นการกำหนดนโยบายการบริหารข้าราชการ ในการวางแผนกำลังคนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จะศึกษาแผนกำลังคนในจังหวัด ถ้าไม่มีการวางแผนกำลังคนก็จะดำเนินการสั่งการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อได้บุคลากรเข้าทำงานแล้วจะจัดให้มีสวัสดิการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อสร้างให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงาน ด้านการพัฒนาข้าราชการครู มีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาข้าราชการครู มีการกำหนดแผนเพื่อพัฒนาครูโดยเฉพาะ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา เป็นต้น

สำหรับข้าราชการครูที่พ้นจากงานไปแล้ว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จัดให้มีการปฏิบัติด้วยวิธีการหลายอย่างคือจัดงานเพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้พ้นจากงาน โดยมีการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่พึงได้รับ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนหลังพ้นจากงาน ตามลำดับ

ปัญหาการบริหารงานบุคลากร

จากการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินการให้ข้าราชการครูมาปฏิบัติหน้าที่ลักษณะปัญหาที่พบมากที่สุดคือ จังหวัดไม่สามารถกำหนดตำแหน่งครูได้ นอกจากนั้น หน่วยงานผู้ใช้ครูไม่มีส่วนร่วมในขั้นตอนของการคัดเลือก สำหรับปัญหาในด้านการบำรุงรักษาข้าราชการครูพบว่าสาเหตุจาก เงินเดือนไม่เหมาะสมกับลักษณะงาน การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคคล ส่วนการพัฒนาข้าราชการครูพบว่า ปัญหาที่มีสาเหตุ 3 ประการสำคัญคือ ข้าราชการครูเองไม่ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงตนเอง ประการต่อมาคือ ผู้บริหารระดับจังหวัดไม่ได้กำกับดูแลกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ประการสุดท้ายคือ ไม่มีระบบการติดตามประเมินผลที่เหมาะสม สำหรับการพ้นออกจากงานมีปัญหาคือ การให้บริการเรื่องบำเหน็จบำนาญล่าช้า อีกทั้งไม่ได้ใช้ความรู้ความสามารถของข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถหลังจากพ้นจากงานไปแล้ว

2.5 การบริหารงานงบประมาณ

จากผลการวิจัยพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีอำนาจมากสุดในการจัดตั้งงบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยมีแหล่งที่มาของงบประมาณแผ่นดิน ในการจัดตั้งงบประมาณนั้น พบว่าการดำเนินการถูกระบุว่า ลำช้าเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นระบุว่า เป็นไปตามขั้นตอนแล้วบางส่วนระบุว่าข้อมูลที่มาประกอบการจัดตั้งงบประมาณ ไม่สมบูรณ์ด้านข้อมูลประกอบที่นำมาพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด และข้อมูลงบประมาณของปีที่ผ่านมาสำหรับงบประมาณ ที่ได้นั้นส่วนใหญ่วะบุว่า ได้รับจำกัดโดยส่วนใหญ่ของงบประมาณต้องจ่ายเป็นเงินเดือน ส่วนการบริหารงบประมาณจะใช้วิธีจัดทำแผนประจำปี ปฏิทินควบคุมงานและบัญชีคุมงานซึ่งพบว่าได้รับงบประมาณล่าช้าทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามกำหนด เวลาและข้อเสนอส่วนใหญ่ได้แนวทางว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรกระจายอำนาจในการวางแผนการใช้จ่าย งบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมากขึ้น และให้อำนาจสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตัดสินใจตั้ง และจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนโดยอำนาจสูงสุดควรสิ้นสุดที่จังหวัด

ปัญหาการบริหารงานงบประมาณ

ปัญหาในการจัดงบประมาณตั้งพบว่า มี 3 ประการสำคัญคือ ข้อมูลประกอบควร เสนอขอมีไม่พอเพียง ไม่มีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานในการขอตั้งงบประมาณ และการจัดทำไม่คำนึง ถึงความต่อเนื่องของโครงการ

ปัญหาการจัดสรรงบประมาณพบว่า การจัดทำแผนการจัดสรรไม่ทันปีงบประมาณ เป็นปัญหา ร่องลงมาเป็นปัญหาการจัดสรรไม่ได้ยึดตามข้อมูลที่ได้สำรวจไว้ และการจัดซื้อต่างๆ ไม่สามารถตามปฏิทินปฏิบัติการได้

ปัญหาการบริหารงบประมาณพบว่า จัดทำงบประมาณไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนา จังหวัด เป็นปัญหาที่สุด และปัญหาการขาดการวางแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งไม่มีการวางแผนแนวทางควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผล การจัดทำงบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้น มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. นโยบายการจัดการประถมศึกษา

ผลจากการวิจัยพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง มีนโยบายการดำเนินการจัดการประถมศึกษาเพื่อเป็นแนวกำหนดและเป็นหลักการในการตัดสินใจในการบริหาร โดยน่านโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมาปรับตามความเหมาะสมกับสภาพและปัญหาของจังหวัด ซึ่งแสดงว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้มีการจัดระบบการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ที่ดีทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทราบถึงสาระ และแนวทางของนโยบาย จากการศึกษาพบว่านโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนอกจากจะสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดอีกด้วยและเป็นการสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2523) ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการในการกำหนดนโยบายว่า นโยบายควรมีการประสานสัมพันธ์กับนโยบายอื่นขององค์การและไม่ขัดแย้งกับนโยบายหลัก เพราะนโยบายเป็นกรอบแนวคิดในการพิจารณาตัดสินใจจัดทำแผนโครงการ กำหนดวิธีการเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามี ความเหมาะสมดี สำหรับการจัดทำนโยบายเพราะนโยบายสอดคล้องกันทุกระดับสามารถหาวิธีการทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ได้

ในนโยบายการจัดการศึกษาของจังหวัดโดยคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ได้กำหนดเรื่องสำคัญไว้คือ เรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากำหนดมีความเหมาะสมเพราะตามภารกิจหลักสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) คือการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้บรรลุตามจุดหมายและแนวทางของหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในการให้ความสำคัญเรื่องคุณภาพการศึกษานั้นนอกจากเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแล้ว ในนโยบายของรัฐบาลก็ให้ความสำคัญไว้ด้วย ซึ่งทุกจังหวัดได้ดำเนินการตอบสนองนโยบายได้เหมาะสมแล้ว

การนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการประถมศึกษาในระดับต่าง ๆ รับรู้ นโยบายจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดโดยวิธีประชุมชี้แจงนโยบายเป็นส่วนาใหญ่ ดังที่

ธงชัย สันติวงษ์ (2533) กล่าวว่า ภายหลังจากได้จัดทำนโยบายจนเสร็จแล้ว นโยบายจะต้องถูกแจกจ่ายไปยังบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และหลังจากนั้น ความจำเป็นที่จะต้องชี้แจงให้เกิดความเข้าใจในนโยบายก็จะเกิดตามมา การชี้แจงต้องอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ จนกระทั่งผู้รับนโยบายสามารถปฏิบัติได้จนเข้าใจได้เป็นอย่างดี จากการวิจัย ผู้วิจัยพบข้อสังเกตประการหนึ่งคือ นอกจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะใช้วิธีประชุมเป็นส่วนใหญ่แล้ว คำตอบรองลงไปคือการจัดทำเอกสารเผยแพร่ก็เป็นวิธีการหนึ่ง ซึ่งทุก ๆ กรณีในการเผยแพร่งานด้านนโยบายแล้วใช้ทั้งสองวิธีพร้อม ๆ กันจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับการติดตามและประเมินผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่ามีการติดตามผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยให้หน่วยงานรายงานผลการปฏิบัติตามปฏิทินการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ และยังมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลโดยตรง โดยมอบหมายให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้ติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับ ธงชัย สันติวงษ์ (2533) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบายต้องทำการทบทวนและประเมินดูว่า นโยบายที่จัดทำขึ้นนั้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดในการปฏิบัติถ้าหากไม่เหมาะสม ผู้บริหารจะต้องทำการแก้ไขปรับปรุงนโยบายเดิม ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการได้เหมาะสมแล้ว เพราะถึงแม้ว่านโยบายถูกกำหนดโดยคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติคือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สำหรับปัญหาในการจัดการประถมศึกษาที่พบในการวิจัยคือ นโยบายไม่ครอบคลุมไม่ชัดเจนยากที่จะนำไปปฏิบัติ นโยบายมีมากเกินไปและขาดการติดตามผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลจากสภาพการดำเนินการมีความเหมาะสมในด้านกำหนดและการปฏิบัติดีแล้วแต่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรปรับปรุงด้านการประเมินผล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง จะทำให้การจัดทำนโยบายมีความถูกต้องเหมาะสมกับสภาพในแต่ละจังหวัดได้

2. โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีความเหมาะสมทั้งรูปแบบการบริหารในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด และคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ รวมทั้งเหมาะสมในด้านองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523

สำหรับการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า มีการปฏิบัติ ครบถ้วนและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เกษม ศิริสัมพันธ์ (2526) ที่มีความ เห็นว่า การบริหารการประถมศึกษานั้น ไม่มีรูปแบบใดดีกว่ารูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งผู้วิจัยมี ความเห็นว่า การบริหารโดยองค์คณะบุคคล ซึ่งประกอบด้วยกรรมการที่มาจากบุคคลหลายฝ่าย มาร่วมแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการศึกษาตามระบอบประชาธิปไตยย่อมดีกว่าการบริหารใน รูปแบบใดๆ นอกจากนี้พุทธจักร พูนเพิ่มสุขสมบัติ (2530) ยังวิจัยพบว่า การกำหนดอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการ การการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523 มีความเหมาะสมแล้วทุกประการไม่ว่าจะเป็นการ กำหนดนโยบายและการวางแผนการบริหาร การควบคุมติดตามและประเมินผล การเสนอแนะ แต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน การพิจารณาความดีความชอบและการปฏิบัติอื่นๆ ตามกฎหมายกำหนด

การปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจากการวิจัย พบว่า เป็นการ ปฏิบัติงานโดยรับมอบอำนาจจากสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเห็นได้ว่าสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้พยายามให้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ระดับจังหวัด มากขึ้น ซึ่ง ธงชัย สันติวงษ์ (2535) ได้กล่าวว่า การจะพิจารณาว่าอำนาจหน้าที่นั้นรวมหรือ กระจายไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์การอย่างไรและมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับการกระจายอำนาจ ซึ่งจะควบคุมกับการมอบหมายหน้าที่ องค์การใดไม่มีการมอบหมายหน้าที่ย่อมแสดงว่าอำนาจทั้งหมด จะรวมอยู่ที่ส่วนกลาง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รายงานว่า จะ กระจายความรับผิดชอบสู่พื้นที่คือ นอกจากกระจายไปที่จังหวัดแล้วยังกระจายไปยังอำเภอและ โรงเรียนด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การกระจายความรับผิดชอบโดยการมอบอำนาจนี้สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานได้เป็นบางส่วน อำนาจการตัดสินใจส่วนใหญ่อยู่ออยู่ที่ส่วนกลางทำให้เกิดความ ล่าช้าในการดำเนินงานและการประสานงาน ผู้บริหารระดับสูงมักใช้เวลาส่วนใหญ่กับการ อนุมัติเอกสาร และรับทราบรายงานต่าง ๆ ไม่มีเวลาคิดค้นดำเนินการด้านนโยบายใหม่ ๆ ให้ ระดับล่างได้ปฏิบัติ จากผลการวิจัยพบว่า ผลการกระจายความรับผิดชอบของสำนักงานการ ประถมศึกษาแห่งชาติทำให้ผู้บริหารระดับโรงเรียนมีอำนาจการตัดสินใจสูงขึ้น เรื่องงบประมาณ และการจัดหลักสูตร สำหรับวิธีการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนจะใช้ข้อมูลตามแผน ปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้บริหารระดับโรงเรียนมีอำนาจ การตัดสินใจ ย่อมแสดงให้เห็นว่ามีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบมากขึ้นไปด้วย

การประสานงานภายในจังหวัด พบว่า จะใช้วิธีการประชุมชี้แจงแก่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบแนวทางการบริหารงาน การประสานงานเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนี้ :สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวไว้ว่า การประสานงานที่ดีจะต้องมีลักษณะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้เกิดการปฏิบัติสอดคล้องราบรื่น และเรียบร้อยบรรลุเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรให้ความสำคัญกับเรื่องการประสานงานทั้งภายในองค์กรและกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ของการจัดการประถมศึกษาให้มากที่สุด

3. การบริหารงานวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีการวางแผนงานด้านวิชาการโดยมีหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นผู้รับผิดชอบ โดยศึกษาจากแผน และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งวิเคราะห์สภาพและปัญหาของจังหวัด ประกอบการวางแผนไปด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า งานวิชาการเป็นงานสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งคือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ดังที่ ภิญญ สาทร (2526) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะหลักสูตรคือหัวใจของการจัดการเรียนการสอน การศึกษาจะเป็นไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ เนื่องจากหลักสูตรจะประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม หลักสูตรจะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับการนำไปใช้เป็นสำคัญ หลักสูตรที่ใช้นั้นปัจจุบันเป็นหลักสูตรกลางของกรมวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรรวมทั้งประเทศ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ผู้ใช้หลักสูตรไม่ได้เป็นผู้กำหนดหลักสูตร ทำให้ผู้ใช้หลักสูตรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพที่รองรับในกล่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นน่าจะเป็นนโยบายสำคัญ เพราะนอกจากนักเรียนจะมีความรู้ขั้นพื้นฐานทางอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแล้วจะเป็นการให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

การจัดการเรียนการสอน พบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดให้การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยมีการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแก่ครู พร้อมทั้งผลิตเอกสารทางวิชาการออกเผยแพร่ ซึ่งปัญหาที่เป็นอยู่คือขาดครูที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน โรงเรียนไม่สามารถกำหนดคุณสมบัติของครูตามความต้องการได้จึงต้องใช้วิธีเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่โดยการประชุม อบรม สัมมนา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้ดำเนินการอยู่แล้ว แต่ควรสำรวจความต้องการเพื่อเป็นไปตามความประสงค์ของผู้รับการอบรม และพัฒนารูปแบบวิธีการใหม่ ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่จะจัดให้มีประกวดกิจกรรมดีเด่นประจำปี และกิจกรรมที่ให้ความสำคัญคือ กิจกรรมอาหารกลางวัน และกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจากการส่งเสริมและกำหนดเป็นนโยบาย โดยเฉพาะส่งเสริมกิจกรรมอาหารกลางวันทำให้กิจกรรมนี้ประสบความสำเร็จทั่วทุกโรงเรียน โดยให้ทั้งงบประมาณและการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ถ้ากิจกรรมอื่น ๆ ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการเดียวกันก็น่าจะประสบความสำเร็จเช่นกัน โดยมีการคัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการจากข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งปัญหาที่พบในปัจจุบันนี้คือ มีกิจกรรมมากเกินไปทำให้ไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมเท่าที่ควร

ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสนับสนุนการผลิตและจัดหาโดยจัดสรรงบประมาณ การจัดซื้อ และจัดสรรงบประมาณการผลิตสื่อให้ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนได้ร่วมกันผลิตโดยมีกิจกรรมที่ตามมาคือจัดให้มีการประกวดสื่อการเรียนการสอนดีเด่นประจำปี และจัดตั้งศูนย์สื่อการเรียน การใช้สื่อการสอนจะมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด ซึ่ง กิติมา ปรีดีติลก (2532) ได้กล่าวว่า การสอนดีปราศจากสื่อที่ดีเปรียบเหมือนการรับประทานอาหารที่ไม่มีกับ ทานให้ขาดรสชาติและทานให้ผู้เรียนมีความสนใจน้อยลง นอกจากนี้ วีระ พลอยครบุรี (2532) ยังได้วิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่น เขตการศึกษา 11 พบว่า มีการสนับสนุนให้ครูใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน โดยจัดหางบประมาณเพิ่มเติม และติดตามประเมินผลการใช้อย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยเห็นว่า ด้านสื่อการเรียนการสอน ถ้าผู้บริหารโรงเรียน ได้มีการสนับสนุนให้มีการจัดหา

ตามความต้องการ และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอจะทำให้มีประสิทธิภาพการเรียนการสอนดีขึ้น

สำหรับการนิเทศการศึกษาพบว่า มีการนิเทศโดยการสังเกตการสอนและจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งมีการสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในโดยมีเอกสารนิเทศออกเผยแพร่ ปัญหาที่พบในการวิจัยคือศึกษานิเทศก์ออกนิเทศน้อย และขาดการวางแผนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนต้องการให้ศึกษานิเทศก์ออกติดตามโรงเรียน โดยอาจเป็นไปด้วยให้มีการนิเทศภายในมีน้อย หรือขาดผู้มีความรู้ ความชำนาญ ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการเพื่อพัฒนารูปแบบ วิธีการ สื่อ เครื่องมือให้มากยิ่งขึ้น

4. การบริหารงานบุคคล

ผลการวิจัย พบว่า ในการบริหารงานบุคคลของจังหวัด คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการพิจารณาความดีความชอบแก่ข้าราชการครู และให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จาบุญ เกียรติมงคล (2528) ที่ศึกษาการบริหารของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลางพบว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดส่วนใหญ่ใช้เวลาส่วนใหญ่ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบในการย้ายและแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน

การวางแผนกำลังคน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้มีการวางแผนกำลังคนในส่วนของข้าราชการครู โดยศึกษาการวางแผนกำลังคนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แล้วนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการและวิธีการขอทดแทนตำแหน่ง เพื่อให้ได้ข้าราชการครูมาปฏิบัติหน้าที่ตามที่ต้องการ การวางแผนที่ดีเป็นการกำหนดวิธีการที่จะได้มาซึ่งกำลังคนให้เหมาะสมกับงาน และควบคุมบุคคลที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด การวางแผนกำลังคนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพบปัญหาในการดำเนินการคือ โรงเรียนไม่สามารถจะสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านตามความต้องการของโรงเรียนได้ และโรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ และการคัดเลือกครูเข้าปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานได้

การบำรุงรักษาบุคลากร สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานโดยจัดสวัสดิการที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและสนับสนุนให้มีโอกาสในการเลื่อนขั้นตำแหน่งที่สูงขึ้น เป็นการสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่และคงอยู่ในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย ลีวเวหา (2534) ที่วิจัยพบว่า วิธีการบำรุงรักษาบุคลากรที่ได้ผลดีมากที่สุดคือ การให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูอยู่เสมอ นอกจากนี้ สมพงษ์ เกษมสิน (2521) ยังได้กล่าวถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้คนทำงานได้ดีขึ้นอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้ประโยชน์ที่แตกต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง ประโยชน์นอกเหนือจากเงินเดือน ค่าจ้างปกติ การจัดสวัสดิการ จะทำให้มีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย และขวัญกำลังใจดีเป็นการเสริมสร้างความผูกพันระหว่างองค์กรและคนอีกด้วย ซึ่งปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดสวัสดิการต่าง ๆ ไว้เรียบร้อยแล้ว แต่ปัญหาที่พบคือ ยังไม่ตรงกับความต้องการของข้าราชการครูโดยทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าในระดับจังหวัด อาเภอ และโรงเรียน น่าจะจัดสวัสดิการให้มากขึ้น โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้สนับสนุนและจะ เป็นการดำเนินการที่เหมาะสมกับความต้องการมากที่สุด

การพัฒนาข้าราชการครู สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีการพัฒนาข้าราชการครู โดยการรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาแล้วดำเนินการพัฒนาโดยให้การฝึกอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการและสัมมนา ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดเน้นเพื่อการพัฒนาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สิปปปี สบข, 2533) ซึ่งกล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร เพราะงานทุกชนิดจะเป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับคุณภาพของบุคลากรและความร่วมมือของบุคคลเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการหลายรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาต่อ ศึกษานอกประเทศและต่างประเทศ และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิทธิชัย ลีวเวหา (2534) ที่พบว่า การพัฒนาครูส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ไปฝึกอบรมมากที่สุด การพัฒนาบุคคลที่ผู้บริหารเห็นว่าเกิดประโยชน์มากที่สุดคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยเห็นว่า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรโดยให้ความสำคัญ และปฏิบัติงานตามนโยบายต้นสังกัดเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาที่พบคือ ครูไม่ได้เข้ารับการอบรมตามความต้องการของตัวเอง ไปเข้ารับการอบรมเพราะ เป็นคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และมองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงตนเอง

ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรจะจัดสวัสดิการให้สอดคล้องกับความต้องการของครู และเหมาะสมกับระยะเวลาการดำเนินการ

การให้บุคคลพ้นจากงาน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้ปฏิบัติต่อข้าราชการครูที่พ้นจากงานโดยจัดงานเพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้ที่พ้นจากงาน และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับผลประโยชน์อันพึงจะได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับ กิติมา ปริทัศน์ (2532) ที่กล่าวว่า การให้บำเหน็จบำนาญเป็นการตอบแทนคุณงามความดีของบุคคลนั้น ๆ ได้กระทำแก่องค์กรและยังเป็นสิ่งจูงใจ ให้พนักงานและเจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ผลการวิจัยที่พบปัญหาการให้บุคคลพ้นจากงาน มีปัญหาในด้านการให้บริการเรื่องบำเหน็จและบำนาญล่าช้า ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นเพราะติดขัดในเรื่องระเบียบข้าราชการทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจะลดปัญหาโดยการแจ้งข่าวสารในระหว่างยังดำเนินการ โดยอาจให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียนดำเนินการเพื่อให้ความพึงพอใจและให้ขวัญและกำลังใจยังคงอยู่

5. การบริหารงบประมาณ

การจัดตั้งงบประมาณของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดผลการวิจัยพบว่า สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดตั้งงบประมาณ โดยงบประมาณส่วนใหญ่มักได้จากงบประมาณของรัฐบาล การปฏิบัติมีความล่าช้า ผู้วิจัยเห็นว่า แม้จะมีการปรับปรุงกระบวนการบริหารโดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด วางแผนการใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจสู่จังหวัดต่าง ๆ แล้วก็ตามแต่ก็ยังคงมีความล่าช้าในการปฏิบัติอยู่อีก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรมีการวางแผนการใช้งบประมาณปรับปรุงกระบวนการใช้ให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพด้วยระบบข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

การจัดสรรงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดสรรงบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยนำข้อมูลจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และข้อมูลจากปีงบประมาณที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ที่รายงานว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานในสังกัด

โดยพิจารณาจากนโยบาย แผนพัฒนา ข้อมูลสถิติ เงื่อนไข และเหตุผลความจำเป็นอื่น ๆ เพื่อพิจารณาจากงบประมาณที่สำนักการประถมศึกษาจังหวัดได้รับ พบว่า งบประมาณส่วนใหญ่นำไปกับการเป็นเงินเดือนและค่าจ้างที่เหลือเป็นงบประมาณพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องแก้ไขโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะต้องกำหนดเกณฑ์อัตราค่าจ้างครูให้เหมาะสมไม่มีการกระจุกอยู่ในที่ใดที่หนึ่ง และจะต้องชี้แจงให้รัฐบาลเห็นความสำคัญ เพื่อให้การจัดการประถมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชากรมีคุณภาพตามความต้องการได้

การบริหารงบประมาณของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีปฏิทินควบคุมงาน และบัญชีคุมงาน นอกจากนี้ยังจัดทำคู่มือทบทวน คู่มือการจัดซื้อจัดจ้างและคู่มือเบิกจ่าย เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้ทุกระดับได้ดำเนินการ แต่ปัญหาที่พบการบริหารงบประมาณก็ยังมีคลาดคลำ

สำหรับแนวทางการปฏิบัติงานสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า ควรกระจายอำนาจในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้แก่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมากขึ้น ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณโดยกระจายอำนาจให้อำนาจการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และถึงระดับโรงเรียนให้มีอำนาจในการตัดสินใจมากขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่า การกระจายอำนาจความรับผิดชอบในด้านงบประมาณยังคงต้องมีการปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านการเงิน โดยเฉพาะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรมีการนิเทศกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อคอยแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในขณะที่เดียวกันวิธีการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมแห่งชาติ ยังคงกำหนดวงเงินและความต้องการให้โรงเรียนดำเนินการเท่านั้น ควรกระจายอำนาจมากขึ้นโดยกำหนดวงเงินแล้วให้โรงเรียนกำหนดความต้องการเองโดยปรับให้เข้ากับสภาพและสถานการณ์ปัจจุบันได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับระบบบริหารการประถมศึกษา มีข้อเสนอเพื่อประสิทธิภาพการบริหารสำหรับแต่ละหน่วยงานดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1. ควรจัดลำดับความสำคัญของนโยบาย เพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสามารถตอบสนองนโยบายได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามกำหนดเวลา
2. ควรมีการกระจายอำนาจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารบุคคล เพื่อให้ข้าราชการครูได้ปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับความรู้และความต้องการของหน่วยงาน
3. ควรประเมินและติดตามการปฏิบัติตามนโยบายจัดการประถมศึกษาในภาพรวม

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรกระตุ้นให้หน่วยงาน เห็นความสำคัญของนโยบายและแผน และมีการชี้แจงรวมทั้งการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง
2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานและมีควบคุมกำกับเรื่องการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง
3. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรเน้นเป็นนโยบายสำคัญในด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นอบรมครูและพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ
4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรเร่งรัด ในการจัดทำแผนอัตรากำลังครู โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน
5. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรมีข้อมูลโรงเรียนที่มีทันสมัยเพื่อประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ

โรงเรียน

1. ควรชี้แจงถึงความสำคัญของนโยบายและการจัดแผนพัฒนาการศึกษาให้บุคลากร
ได้ศึกษา ให้บุคลากรได้เข้าใจและสามารถปฏิบัติได้
2. ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้า และพัฒนาในอาชีพ
และตรงตามความถนัดที่ตัวเองมีอยู่ เพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา
3. ควรมุ่งเน้นการนิเทศและติดตามผลในระดับโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
4. โรงเรียนควรมีระบบข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงภารกิจ และความต้องการจำเป็นใน
ภารกิจงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและระบบบริการการประถมศึกษาทั่วประเทศ
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา
ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กับหน่วยรับผิดชอบอื่น ๆ
3. ควรมีการวิจัย ในแนวลึกเกี่ยวกับโครงสร้างระบบการบริหารการประถมศึกษา
แห่งชาติ
4. ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะของแนวโน้มในการจัดการศึกษาในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย